

סעודת פורים בערב שבת

פסחים קז.

איבעיא להו סמוך למנחה גדולה תנן או דילמא סמוך למנחה קטנה תנן. סמוך למנחה גדולה תנן ומשום פסח דילמא אתי למימשך ואתי לאימנועי מלמעבד פסחא או דילמא סמוך למנחה קטנה תנן ומשום מצה דילמא אתי למיכלה למצה אכילה גסה.

תוספות מסכת פסחים דף קז עמוד ב

דילמא אתי למיכל אכילה גסה - ואינה אכילה כדאמרין בפרק בתרא דיומא (דף פ:) האוכל אכילה גסה ביום הכפורים פטור וקשה דאמרי' בנזיר (דף כג.) גבי פסח זה שאכלו אכילה גסה ופושעים יכשלו במ ופריך רשע קרית ליה נהי דלא עביד מצוה מן המוכחר פסח מיהא קא עביד ואומר ר"ת דתרי גוויי אכילה גסה אחת שנפשו קצה מלאכול ועל אותה פטור ביה"כ ויש אכילה גסה שאינו מתאוה לאכול אך יש בה טעם והא דפסח נאכל על השבע היינו שמתאוה לאכול קצת ועוד י"ל דאין לו לקרותו רשע כיון שקיים מצות פסח אע"פ שלא קיים מצות אכילה דאכילת פסחים לא מעכבא ומה שפירש רשב"ם דנקט מצה משום דשייכא אפילו בזמן הזה דליכא פסח לא נהירא דאפילו הוי טעמא משום פסח אסור בזמן הזה כדמוכח בסמוך גבי רב ששת דהוה יתיב כולי יומא בתעניתא ופירושו אחר עיקר שפי' דנקט מצה דבאכילה מועטת הוי אכילה גסה.

פסחים צט:

מאי איריא ערבי פסחים אפי' ערבי שבתות וימים טובים נמי דתניא לא יאכל אדם בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה כדי שיכנס לשבת כשהוא תאוה דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אוכל והולך עד שתחשך. אמר רב הונא לא צריכא אלא לר' יוסי דאמר אוכל והולך עד שתחשך הני מילי בערבי שבתות וימים טובים אבל בע"פ משום חיובא דמצה מודה. רב פפא אמר אפילו תימא ר' יהודה התם בע"ש ויו"ט מן המנחה ולמעלה הוא דאסור סמוך למנחה שרי אבל בע"פ אפי' סמוך למנחה נמי אסור

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רמט ס"ב

אסור לקבוע (ח) בערב שבת סעודה ומשתה * שאינו רגיל בימי החול, * ואפילו היא (ט) ג סעודת ג' { אירוסין, * מפני (י) ד כבוד השבת, (יא) שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול; וכל היום בכלל האיסור. הגה: }ב { וסעודה שזמנה ערב שבת, כגון (יב) ברית מילה * ה ג' או ד' { פדיון הבן, * (יג) ו ה' { מותר, כן נ"ל וכן המנהג פשוט. (יד) }ג { ולאכול ולשתות בלי קביעות סעודה, (טו) אפילו סעודה שרגיל בה בחול, כל היום ג' < מותר להתחיל מן הדין, ד' < אבל מצוה להמנע * (טז) מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול, * (יז) ה' < מט' שעות ולמעלה.

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות ערב שבת סימן כא

פי' ה"ר אליעזר ממיץ זצ"ל מצוה לבר ישראל שיאכל סעודת שבת לתיאבון כדגרסינן בערבי פסחים בריש גמרא לא יאכל אדם בע"ש מן המנחה ולמעלה כדי שיכנס לשבת כשהוא תאוה ואע"ג דפסיק התם הלכה כר' יוסי הכא משמע הפסקה אבל להתחיל לאכול אין הלכה כמותו. ועיקר סעודת שבת בלחם תלוי כדאמרי' פ' ג' שאכלו טעה ולא הזכיר של ר"ח בתפילה מחזירין אותו כו' בברכת המזון אין מחזירין אותו [כו'] אלא מעתה שבתות וימים טובים דלא סגי ליה דלא אכיל הכי נמי דמהדרי לי'. הרי משמע דלא חשיב סעודות שבת אלא מידי דשייך בי' למימר בהמ"ז שמזכיר בו של שבת ואיזו זה הלחם דאי שאר אוכלים לא שייך בהו כי אם מעין שלש. ועוד לא מצית אמרת דהכא מיירי בשאר אוכלים דא"כ ה"פ הכא בר"ח אי בעי אכיל אי בעי לא אכל כלל אבל בשבת לא סגי ליה דלא אכיל לגמרי. זה לא מצית אמרת דבר"ח נמי אסור להתענות כדגרסינן בתענית פ"ב על משנת כל הכתוב במגילת תעני' ר"ח גופא יו"ט הוא וכו' ו"ט לא יוכל להתענות כדמשמע התם

בברכות דשבתות וימים טובים לא סגי ליה דלא אכיל ה"ה בר"ח הלכך יש לומר כדפרישית. ומאחר שהוא כך דסעודת שבת היינו לחם צריך למיכליה לתאבון לכל בן ברית אסור למיכל אותו גירמזל"י בשבת קודם הסעודה משום דלא אכיל [עיקר] סעודת שבת לתאבון והעושהו לא ניתן להשבון עכ"ל. ורשב"ם פי' אהא דמסיק לא נפסיק שמעי' מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף ט' שעות ולמעלה כסתם מתני' אבל בע"ש וימים טובים מותר לאכול מן המנחה ולמעלה דהא סתם לן תנא דמתני' כר' יוסי מדנקט ערבי פסחים אבל בשאר ימים [טובים] שרי וקיי"ל נמי הלכה כר"י מחברו ור' יוסי אפי' להתחיל ולאכול לאחר ט' שרי כדמוכח לקמן בשמעתין דאמר אלא הא דתניא [ושוין] שמתחילין אימת אי נימא בע"ש הא פליג ר' יהודה מיהו לענין הפסקה אין הלכה כר"י בערב הפסח אלא כר' יהודה שאם מתחיל לאכול קודם ט' שעות ומשכה אכילתו עד הלילה צריך לעקור השלחן מיד כשיחשיך ולהחזירו לשם פסח ובשבתות וימים טובים לא יפסיק אלא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו עכ"ל. ולפ"ד משמע שמותר לאכול גרימזל"י קודם שיאכל הלחם אע"פ שעיקר סעודת שבת הוא לחם [הא] קיי"ל כר' יוסי שמותר להתחיל ולאכול אפי' לאחר ט' שעות וקיי"ל נמי כותיה שאין מפסיקין אלא פורס מפה ומקדש. ש"מ דלא בעינן ליכנס לשבת כשהוא תאוה. וכן נמצא כתוב בתשובות דערב שבת לאחר שקידש על היין היו מביאים גירמזל"י לפני רבינו קלונומוס ולפי /ולפני/ הזקנים והיו מברכים עליהם בורא מיני מזונות ואחר כך ברכה אחת מעין ג' כדי להרבות ולהשלים מאה ברכות ואח"כ היו אוכלים ללחם וצרכי הסעודה:

רמב"ם (פ"ל שבת ה"ד)

אסור לקבוע סעודה ומשתה בע"ש מפני כבוד השבת ומותר לאכול ולשתות עד שתחשך. ואעפ"כ מכבוד השבת שימנע אדם מן המנחה ולמעלה מלקבוע סעודה כדי שיכנס לשבת כשהוא מתאוה לאכול

ביאור הלכה סימן רמט ד"ה מותר

והנה במקומותינו שהמנהג שאין נוטלין לידים קודם קידוש נהגו העולם להקל בשחרית כדעת הד"מ ואוכלין מיני מזונות לאחר קידוש קודם הסעודה ועיין בשו"ע של הגר"ו שיישב המנהג וכתב שאין למחות ביד המקילין ומ"מ יש אנשי מעשה שמחמירין לעצמן במקום דאפשר כדעת המג"א ותיכף אחר הקידוש נוטלין לידים ומברכין על הפת ואוכלין הכל בתוך הסעודה וכ"כ בספר שלחן עצי שטים ועכ"פ לכ"ע נכון להדר שלא למלא כרסו משארי אכילות קודם סעודת הפת:

מנהגים לר"א טירנא

ואם חל פורים ביום ו' אוכלין סעודה פורים שחרית ולא בערב אחר מנחה כי אין להפסיק בערב שבת בין מנחה לערבית מפני כבוד השבת וגם שלא לקלקל סעודת ליל שבת

יוסף אומץ (סי' תתשד)

אם חל בע"ש אם יעשה אז עיקר הסעודה ביממא אחר חצות בזה פוגם כבוד שבת שהוא דאורי' וסעודת פורים אינה רק מדברי קבלה שהוא מדברי סופרים ולכן טוב בעיני שיקדים לעשות עיקר הסעודה בבוקר השכם

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעא ס"ד

אסור ד' } לטעום כלום (יב) קודם שיקדש, (יג) ד' אפי' מים. ואפי' אם התחיל מבעוד יום, (יד) ו צריך להפסיק, (טו) ז שפורס ה' } מפה ומקדש

מגן אברהם סימן רמט סק"ו

אם אפשר לקיים שתיהן מוטב ואם לאו תדחה סעודת שבת [לבוש] וב"ה כ' דמצוה להתחיל קודם שעה עשירית ושל"ה כתב מורי מהר"ש מלובלין היה סנדק בע"ש ולא רצה לילך על הסעודה מאחר שהיה שם מנין בלעדו ושל"ה השיב לו ע"ש ועס"י תקנ"א ס"י ובע"ש כ' הא דאין שמחה אלא בבשר דוקא בזמן שב"ה קיים והי' בשר שלמי שמחה ע"כ ולא עיין בסנהדרין דף ע' ומהר"מ טיקטין ומרדכי דתענית כתב ואם אמרו שמותר לכבס מפני כבוד שבת כ"ש מילה דעדיף משבת עכ"ל התם קאי אבעלי ברית שי"ט שלהם הוא ע"ש ועס"י תקנ"ט